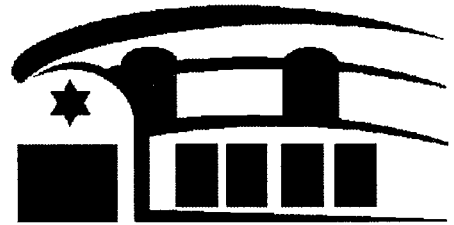

The
Dr. Yitzchak Belizon ז"ל
BEIS MEDRASH
OF BOCA RATON SYNAGOGUE

Men's Afternoon Kollel

Sponsored by Frohlich Financial Group, LLC

PARSHAS MIKETZ- SHABBOS
CHANUKAH GEMS 5780

Rabbi Ari Mirzoeff

*This week's learning is sponsored by Dr. Ira and
Arlene Schwartz in memory of his mother גאלדא בת
ר' ישראל אלתר*

For more information, or to sponsor a shiur, please contact the Rosh Beis Medrash,
Rabbi Simcha Shabtai, at rss@brsonline.org or 347.439.7031

Boca Raton Synagogue • Hahn Judaic Campus
7900 Montoya Circle North, Boca Raton, FL 33433-4912
tel 561.394.0394 • fax 561.394.0180 • office@brsonline.org • www.brsonline.org

11

יכנס על ידי שיקבץ הנדחים מארבע כנפות הארץ כידוע מרמזו בברכת תקע בתיבות יחד מארבע כנפות השם שהוא ראשי תיבות חיל בלע ויקיאנו. ונאמר הרופא לשבורי לב וגו', שה' יתברך רופא לשבורי לב אלו ומחבש תחבושת סמים לעצבותם לעצבות שלהם שנדמה להם שאין תקוה חס ושלום לתקן. ועל זה אמר מונה מספר לכוכבים שה' יתברך יש לו מספר לכל הברואים שבעולם שיש כנגדו מזל וכוכב בשמים ומכל שכן שיש מספר לכל נפשות ישראל שלא יחסר שום נפש משורש הקדושה וכמו שנאמר (שמואל"ב י"ד, י"ד) וחשב מחשבות בבלתי ידח ממנו נדח. וכמו שהיה במתן תורה שלא היה חסר אפילו נפש אחת וכן יהיה לעתיד לבוא. וזהו שנאמר גדול אדונינו ורב כח לחבונתו אין מספר ואין לעמוד על תבונתו בענינים כאלו. ואחרי זה נאמר רצה ה' את יראיו שסוף הדבר שיכניס ה' יתברך רצון בלבם להראות להם שהכל יתוקן וכענין המעשה של יוסף שהיה סימן לדורות:

[ו] בפרשה זו נזכר בראשונה סעודת שבת דכתיב וטבוח טבח והכן ואמרו (בראשית רבה צ"ב, ד') ואין הכן אלא שבת וכו', שכיון שנאספו כל שנים עשר השבטים שהיה עמהם גם בנימין עשה להם יוסף סעודת שבת. דשבת תכלית מעשה שמים וארץ. שמתחילת הבריאה היה גם יצר הרע כמו שאמרו (קידושין ל') בראתי יצר הרע. ואף קודם הקלקול היה באדם הראשון כח זה שיוכל הנחש לפתותו ולהכניס בו תאוה. ואחר כך תחילת פיתוי הנחש היה באכילה. ואחר כך הטיל זוהמא בחוה ומזה בא הזוהמא באדם הראשון וזרעו וגם זה נקרא בלשון אכילה כמו שנאמר (משלי ל', כ') אכלה ומחתה וגו'. וסעודת שבת הוא תיקון לפגם האכילה דסעודת שבת נקרא סעודתא דמלכא שהוא כאכילת קרבנות שהוא בקדושה. וכמו אכילת תלמיד חכם שדומה

המאכילו כמקריב תמידין (ברכות י') והמשקהו יין כמנסך על גבי המזבח (יומא ע"א). וזה עיקר התיקון שיהיה אכילתו בקדושה ועל ידי זה זוכה לכל הקדושות וכמו שאמרו (תענית י"א): לעולם ימוד אדם עצמו כאילו קדוש שרוי בתוך מעיו שנאמר (הושע י"א, ט') בקרבך קדוש.

ועל כן יוסף שנעשה אחר הנסיון מרכבה למדת צדיק יסוד עולם ואמר את האלהים אני ירא שהיה גבור הכובש את יצרו וזה עיקר הקדושה כמו שאמרו (ספרא קדושים א') קדושים תהיו פרושים תהיו הפרישות מן התאוה. ועל כן כשנתאספו אצלו כל השבטים עשה להם סעודת שבת שרצה להכניס בכולם קדושה זו שכל ישראל נקראו על שמו שארית יוסף (בראשית רבה ע"א, ב') ועל ידי קדושת סעודת שבת יתקנו כל הפגם שבאכילה שהוא השורש. ואמרו (סוכה נ"ב). דיצר הרע הקב"ה קראו רע שנאמר (בראשית ח', כ"א) כי יצר לב האדם רע מנעוריו. ומנעוריו מורה על חטאים שבאים מחמת ילדות ונעורות וכיון שנתגבר יוסף על יצרו בזה זכה שיכול גם כן לתקן פגם האכילה. ורצה להכניס קדושה זו בכל השבטים שחשדן מקודם באבר מן החי שהוא הפגם באכילה ושנושאין עיניהם וכו'.

והנה איתא (מגילה ט"ז): על פסוק (בראשית מ"ה, י"ד) ויפול על צוארי בנימין אחיו ויבך בכה על שני מקדשים שעתידין להיות בחלקו של בנימין ועתידין ליחרב ובנימין בכה על צואריו בכה על משכן שילה שעתידין להיות בחלקו של יוסף. נרמזו המקדשים בצואר דהמזבח נקרא צואר דענין האכילה מכונה בשם צואר כמו שנקרא הלהוט אחר אכילה ושתייה גרגרן (פסחים פ"ו): והמזבח היה מקום אכילת קרבנות סעודתא דמלכא. ותחילת הקדושה היה בחלקו של יוסף במשכן שילה והיה נאכל קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה ואמרו (ובחים ק"ח):

11 רב צוקן הכהן מלובלין ז"ל

המאן / דוב רבי ל' אצור
זאת צאצא אצור נ"א (2)

נרות בחצרות קדשין
והנה בעל הניסים' אומרים "והדליקו
נרות בחצרות קדשין", והקשו
הספרים הקדושים (כני יששכר חדשי כסלו שנת
מאמר ג') מה הביאור 'בחצרות קדשין',
והלא את הנרות מדליקים בתוך ההיכל.
ואפשר לבאר, כי הנה בגמרא שבת (כ"א
ע"ב) איתא שבשעת הגזירה מניחו על
שלחנו ודיו, והגזירה היתה שכיום אידם
היה אסור להעלות אור, חוץ מבית העבודה
זרה שלהם. ויש להבין, וכי היו חיים שם
מתוך החושך ולא היו מדליקין שום נר.
ואפשר שהביאור הוא, שאין הכוונה לנר
גשמי, אלא לגבי האור הרוחני, שהגוים
אסרו להנות ולהעלות אור משום דבר, רק
מבית יראתם, לפי שהם גזרו על כל פתיחת
הלב, והיכן שמצאו פתיחה סתמוהו. והנקמה
בזה היה "והדליקו נרות בחצרות קדשין",
דהיינו, שלא די שהודלק האור בהיכל
פנימה, אלא שהדליקו נרות בחצרות קדשין,

E

E

והכוונה הוא שלא הודלק האור רק בדברים
שהם חלק מהמצוה ממש, אלא גם בדברים
צדדים הכניסו אור ושמחה ופתיחת הלב,
וזהו הביאור בענין "חצרות קדשין" א.

7

ויהי רצון שאצל כל אחד מאתנו יאיר
ע"י הנר חנוכה משמאל הקביעות
של המזווה בימין, וע"י זה יהיה ויאר את
הלילה בחצרות קדשין, וע"י זה יהיה לנו
הנעימות והחשק לעניני קדשין, וזה יהיה
ההיפך של "להשכיחם תורתך", ולהתנהג
בהיפך של וחושך זו יון. ויהי רצון שנוכח
להתחזק בלימוד תורה, ולא לשכוח מנותן
התורה ח"ו, ושישאר פך השמן טהור.
ויהי רצון שכל אחד יהיה לו הבניה לדעת
שיש בו את הנקודה של יוסף ויהודה,
שביכלתו למצאו, ושיזכה למצאו ולהדליקו,
ובחסדי השי"ת ע"י זה יאיר כל חשכת
הגלות עדי נוכח לאור הגדול של ובא
לציון גואל במהרה בימינו, אמן.

(2)

א. ולכן עכשיו הזמן גרמא לעריכת שבת התוועדות, מפני שתכלית הישיבה הוא הענינים
הכלולים בהיכל קדשין, ללמוד בתוך הסדרים בעיון ובבקיאות, וללמוד כמו שצריכים, אך
לשבת ולהתוועד יחדיו מתוך שבת אחים זה נכלל בכלל חצרות קדשין, ועכשיו בימי החנוכה
שניצחנו את היוונים, הנצחון כנגדם הוא, ע"י שלא רק בקדשים יש פתיחת הלב, אלא אף
"בחצרות קדשין", דהיינו אף בסעודה ניגון וריקוד שהם בגדר חצרות קדשין, גם שם יש
פתיחה, שיפתחו שערי הלב.

E

L

עולי עין. מסולקין מן
העין שאינה שולטת בהם:
שלא רצתה לזון.
וליהנות מאשם אדוניו:

5

בנות ישראל (מן נהרא) [מטבילה] ליסתכלן בי דלהוי להו זרעא שפירי כוונתו. אמרו ליה רבנן לא
[קא] מסתפי מר מעינא בישא. אמר להו אנא מזרעא דיוסף קא אתינא דלא שלטא ביה עינא בישא
דכתיב (בראשית מט) "בן פורת יוסף בן פורת עלי עין", וא"ר אבהו אל תקרי "עלי עין" אלא עולי
עין. ר' יוסי בר' חנינא אמר מהכא (שם מוח) "וידגו לרוב בקרב הארץ" מה דגים שבים מים מכסין
(אותן) [עליהן] ואין העין שולטת בהם אף זרעו של יוסף אין העין [הרע] שולטת בהם. ואי בעית
אימא ("עלי עין") עין שלא רצתה לזון ממה שאינו שלו אין עין הרע שולטת בו: (שם ע"ב) דרש רב
עורא זמנין א"ל משמיה דרבי אמי וזמנין א"ל משמיה דר' אסי, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה,
רבש"ע, כתיב בתורתך (דברים י) "אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד", והלא אתה נושא פנים

27
28
58

עין אי"ה

ממילא אין יחש וקשר פנימי אל נפשות זולתה לפעול עליה
לרעה. ע"כ על הצד הראשון אמר "עולי עין", שהם נעלים
מהעין, גבוהים ממדה זו שיתפעלו מזולתן. ועל הצד השני אמר
"וידגו", שהם מכוסין מהעין, ואין לעין זולתם עמהם יחש
אמיתי מפני היותם מתייחדים בפנימיות שלימותן. וע"ז סיים,
ואבע"א עין שלא רצתה להנות ממה שאינה שלה, אין עין הרע
שולטת בו. שיוסף הקנה לנפשו עז שגם בניו אחריו זכו
בסגולה זו ממנו בזכותו, בהיותו מגביר כח נפשו הפנימית שלא
יתפעל מאומה מכל השתדלות הרשעה להעבירו מדרך השלימות
והצדק, מפני היותו מכיר שלימות עצמו בהיותו מתגבר על
הבהמיות. ע"כ לא תוכל נפש זולתו לפעול עליו לרעה, כי מה
שפועלת נפש הזולת עליו לטובה, הוא מפני בחירתו בעצמו
בדרך טובים.

לח. אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבש"ע, כתיב
בתורתך אשר לא ישא פנים והלא אתה נושא פנים
לישראל כו'. א"ל ולא אשא פנים לישראל, שכתבתי להם
ואכלת ושבעת וברכת, והם מדקדקים על עצמם עד כזית
ועד כביצה. יסוד מדת המשפט בעולם איננה נקמה חלילה,
כ"א הדרך להדריך אל השלימות שהיא התכלית הנשגבה. ומה
בצע בויתור על הדין, הלא אותו חסרון שהדין משלים את
הכלל או את הפרט, הלא ישאר בויתור העונש. א"כ אין זה
טובה כ"א רעה וחלילה להמטיב העליון ית' מעשות זאת, ע"כ
נשיאת פנים נמנעת בכל דין, שהרי ישאר העול שהוא חסרון
כולל גם פרטי. ובמדת דין העליון כי תשאר הנטי' הרעה
שגרמה כל חטא, אם לא תהי' מתוקנת כראוי ע"פ מדתו. וע"כ
אפי' יהי' האדם כליל חמודות, לא יוכלו כל מעלותיו להכריע
אפי' לותר משגה קל. כי השלימות התכליתית מוכרחת לבא
ע"פ גזירת טובו של אדון כל המעשים, וכל מונע מהטוב
העליון יוסר בהכרח. והנה אם יהי' ויתור במשפט העליון
תתקלקל השורה, כי לא יחוש האדם בנפשו עוד, שהוא צריך
לתמם דרכיו ולעלות במעלות השלימות, כי רואה הוא שיש
כאן ויתור גם וחסרון. אמנם לפעמים תוכל מדה כללית טובה
להקל הרבה מאד את מדת המשפט, מפני שמי שקנה חמדה זו
בנפשו יבא אל השלימות גם אם ירגיש שיש כאן

ישתף באכילתו דעת משפט הטעמים, והידיעה לצייר אמתת
תכונת הטעם, שהיא הנאה שכלית, היא עקריית אצלו, יותר
ויותר באין ערוך מהרגשת הנאת האכילה. והנה לפעמים יצטרך
האדם כדי להדריך עצמו בהדרכה מוסרית, לגרע עיניו מכל
הרגשת יופי של החושים, בפרט במקום שיוכל לעורר רוחות
פורצות גדרות התורה והמוסר. ולפעמים מרוב הרחיקו ללכת
בדרך הפרישות, יאבד ממנו חוש הכרת ערך היופי. אמנם הגבור
וחסיד עליון אשר גבר בשלימות, אינו צריך לאבד מנפשו שום
הרגשה טבעית. הוא יכיר את ערך היופי לפי תכונתו ושימוש
במציאות, ושולט גמור הוא להגביל ערכו רק למשפט החכמה
והשלימות. ע"כ רמז, כי דמיין באפי כי קאקי חיורא. הרואה אווז
בחלום יצפה לחכמה¹. הנה האווז היה סימן למושג החכמה,
כאומר שהיופי שנכלל בחיורוי, לא יוגבל אצלי כ"א כפי ערכו
מצד החכמה לא כפי ערכו מצד החושים ורגשי חמדת יצר לב
האדם. וזאת היא מעלת השלימות העליונה, שהיא ברכת ד' על
מי ששם כל מעייניו לחזות בנועם ד' ולבקר בהיכלו².

לז. א"ל ר' לא מסתפי מר מעינא בישא, אמר להו אנא מזרעו
דיוסף קא אתינא דלא שלטא בי' עינא בישא כו', א"ת עלי
עין אלא עולי עין. ר"י ברח"א כו' מה דגים שבים מים מכסין
עליהן ואין ע"ה שולטת בהן כו'. העין הרעה בפרט היא אחת
מהכוחות שמקבל(ו)ת נפש אחת מזולתה ע"י קשר נעלם
שביניהן. מפני שהנפשות עומדות הכן להיות נפעלות מזולתן,
ע"כ הננו רואים ש"הולך את חכמים יחכם"¹, ואת צדיקים ילך
בעקבותיהם, והמתחבר לרשעים יהי' כמותן², מפני שטבע הנפש
הוא להתפעל מזולתה מהנפשות. אמנם מי שהתגבר ושם נפשו
חזקה לבל תטה בשום אופן מהדרך הנכונה, גם אם יתעמלו זולתו
הרבה לשפוך עליו פעולותיהם, הוא קנה עז בנפשו שתהי' חזקה
ולא תהי' מוכנת להתפעלות מזולתה ע"כ אין עין הרע שולטת
בה. ויש בזה שני ענינים, האחד הוא שהנפש המתרוממת למעלה
מערך הדברים והסיבות שיוכלו להפעילה הדברים שחוץ לה,
מפני היותה יודעת כי גדול ערכה במגמתה לעלות תמיד אל
השלימות, ע"כ לא תחול עלי' פעולה של זולתה מפני שהיא
מתיחדת וחזקה בשלימותה. והשני, מפני היותה משימה כל
תכליתה בשלימותה הפנימית שהיא עלומה מזולתה מהנפשות,

5

5

לז. 1. ברכת נד א. 2. עפ"י תהלים כז ד. לז. 1. משלי יג כ. 2. רמב"ם הלכות דעות פ"ו ה"א. 3. בכת"ק אולי: עד.

רב / גרונד יתכן הכין חזק ז"ל

הגים יתירה אגאי (6)

ל קניז
זע"ל

בראשית - מתחיל בפסוק אשר בו שבעה תיבות, נגד שבעה נרות, שמות - י"א תיבות נגד י"א כפתורים, ויקרא - תשעה תיבות נגד תשעה פרחים, במדבר - י"ז תיבות נגד גובהה של מנורה שהיא י"ז טפחים ומשהו (ואע"פ שבמנחות [כת, ב] חשיב י"ח טפחים, כיון שטפח האחרון חסר לא נכתבה תיבה נגדו), דברים - כ"ב [תיבות] נגד כ"ב גביעים. ע"כ. ומעתה מובן היטב ש"כאשר רצו היונים לבטל התורה מישראל נעשה נס במנורה"מ.

הארת אור הגנוז - בלבנות כל בני ישראל

אם אמנם שעל פי רוב האור הגנוז אינו מתגלה אלא לדורשי ה' ובני עליה מיוחדים, באותה תקופה הזריחה הקב"ה אור בלבנות כל עמך בית ישראל, לרבות המתיוונים שפרקו מעליהם עול תורה ומצוות^מ, כשבאמצעות הארה זו השכילו לשוב בתשובה על מעלליהם הרעים ועל שנתפתו אחר משאות שוא ומדוחים (עי' "זרע קודש" ליל ה' דחנוכה).

←

וטעמא דמילתא (שהאור השפיע על הכלל כולו), לפי שבתקופה זו שררה חשכה גדולה מכח קליפת מלכות יון הרשעה, וכלל הוא בידינו שככל שהחשכות גדולה יותר, כן גדול יותר האור המאיר בה, בבחינת "יתרון האור מן החושך", ולפיכך ההארה דאז היתה גדולה ועצומה ביותר^מ, כפי שנראה בעליל ש"מאז והלאה נתרבו הישיבות ולימוד התורה במדה גדושה מסדר התנאים ואמוראים" (שם משמואל" ליל

הערות והוספות

(מד) ומוסיף שם: "ונראה לי בסגולה, כשהאדם אינו מבין איזה דבר בתורה יאמר פרשת המנורה בתורה ויאירו עיניו".

(מה) כנרמז בנוסח 'ועל הניסים': "מסרת... טמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, וזדים ביד עוסקי תורתך", ולכאורה מה הנס בזה שהטמאים נמסרו ביד הטהורים, הרי כך צריך להיות. אמנם, הכונה היא, שהקב"ה מסר גם את היהודים המתיוונים שהיונים השכיחו מהם את התורה, ביד הטהורים והצדיקים, והצליחו להחזירם בתשובה.

←

נמצא שהיו שני נסים: א. גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים - שבני ישראל נצחו את היונים. ב. טמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי תורתך - שהמתיוונים חזרו בתשובה ושבו אל כור מחצבתם ("דברות קודש" מוצאי שבת חנוכה תשנז).

←

(מו) וזו הכונה: "והדליקו נרות בחצרות קדשך", אף שהדלקת המנורה היתה בפנים ולא בחצר, עם זאת, האור היה גדול ועצום כל כך, עד שהיה נדמה לאנשים העומדים בחוץ כאילו הדליקו את המנורה בחצר ("דברות קודש" נר ב דחנוכה תשנח).

←

למאן צונו' (ג)
אמר (ש:)
(6)

7

האל הטוב אורות וחסדים לכל עמו בני ישראל, אמן סלה.
וכבר כתבנו לעיל שמה שאמרו חכמינו ז"ל 'עשאוּם יום טוב' קאי על הנרות חנוכה, ובשעת הדלקת נרות אסור במלאכה, שפתיחת האורות הוא ב'זאת', ואשה נקרא 'זאת' כמו שכתבתי לעיל. והבין:

נפתחין, שהיא תורה שבכתב, לכן די בנשים, ואין צריך כל אחד ואחד להדליק נרות של שבת, כי די באור אחד שבבית שיפתחו שערי האורות למעלה. אבל בנר חנוכה שאנחנו כנסת ישראל תקנוה, לכן המהדרין נר לכל אחד ואחד (שבת כא, ב), כדי שכל אחד ואחד בשורש נשמתו יפתחו האורות למעלה. כן מהרה ישפיע

קדושה שלישית

(ז"ל)

שהנס היה בנרות דמנורה, ראו שזכות המנורה גרם הצלה ומצות המנורה הגין עליהם, לכן עשאוּם לזכר והדליקו ביום הראשון נר אחד, שהראיה שעל ידי זכות המנורה נעשה הנס דהצלת נפשות.

וגם שהנס על ידי מלכות בית חשמונאי הכהנים ונשיאי הלוי אהרן, וקרבתו של חנוכה המזבח - נרות, כמבואר במדרש פרשת בהעלותך (במדבר טו, א) כ"ז, גלל כן הדליקו ביום הראשון, לא על הנס דמנורה, כי אם על הצלת נפשות שהיה על ידי בני אהרן.

ונראה הטעם שהיו נרות דבית המקדש יותר רצויים לפני השם יתברך שבהם נעשה הנס ובזכות המנורה נעשה ההצלה, שבנרות יש תמיד קדושה אפילו בחוץ, כגון נר של שבת ונר של בית הכנסת, מה שאין כן בשאר קרבנות. לכן כיון שבנרות אנו עובדים אותו תמיד

מה שהקשו הפוסקים (בית יוסף סי' תרע) למה שמונת ימי חנוכה, הלא הנס דמנורה לא היה רק שבעה ימים כ"ה נראה, כי יום ראשון קבעו הלל על הנס בעצמו, שהצילנו מידי היונים ומסר גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים כו', ושבעה ימים אחרים ההלל על הנס. דמצוה דיום ראשון הוא לזכרון הצלת נפשות והתגברות דבית מלכות בית חשמונאי, ולא מצאו אלא פך של שמן להדליק יום אחד ונעשה בו נס, וקבעו בהלל והודאה כלומר עבור שני דברים, עבור הנס דהצלה ועבור הנס דמנורה כנ"ל, דהלל יום ראשון עבור הצלה, והלל דשבעה ימים אחרים עבור הנס דמנורה כ"ה. ומה שמדליקין ביום ראשון, כיון שמצות יום ראשון מחמת הצלת נפשות ולא מחמת נס דמנורה אם כן למה קבעו ביום ראשון להדליק נר. נראה הטעם, כיון

→

→

7

פ"ה. וראה דרושים לחנוכה ד"ה נראה וד"ה ידוע, מה שיישב רבינו קושיה זו באופנים אחרים. פ"ו. ע"י מאירי שבת כא, ב: ולילה הראשון שלא היה שם נס השמן מברכין על הגאולה ועל הוראת מציאת הפך, ושאר הלילות על נס השמן. ע"כ. וכ"כ בפרי חדש סי' תרע. וע"ע תולדות יעקב יוסף פ"י מקץ אות ג. וראה בית לוי כאן. פ"ו. וע"י בדברי הרמב"ן שהביא רבינו בסמוך ד"ה והנה הרמב"ן.

(7)

(A)

אפילו בזמן שבית המקדש חרב, היא רצויה לפני הקב"ה מכל עבודות. שכשבטלו מלכות יון הרשעה עבודת בית אלהינו, בזו הזמן עשו ישראל בודאי מצוה בנרות, כגון בנר שבת ובנר התפלה, ועלו אלו נרות של שבת ושל בית הכנסת למעלה לפני הבורא ברוך הוא, ובהתעורר זה המצוה נעשה לישראל תשועה.

והרי זה דומה על דרך משל, כל זמן שהבן אינו רואה את אביו אין לו כל כך געגועים עליו, וכיון שהוא בא לחצר ורואה את אביו דרך החלונות ואין מניחין אותו לכנוס לפניו אצל אביו, יש לו געגועים על האב ויש להאב געגועים על הבן, כיון שרואין זה את זה ואין מניחין אותו לחדר לכנוס לפניו אצל אביו. כך כיון שנכנסו היוונים להיכל היו כל הקרבנות ועבודות בטלין, אך נרות המגורה, כיון שהיה נרות של שבת ושל בית הכנסת שהם עבודת חוץ ועלה לפני הקב"ה ולפני כסא כבודו, ולא הניחו הרשעים להדליק הנרות שהיא עבודת הקודש פנימה, גלל כן נכמרו רחמים

ע
 118
 114
 112
 110
 108
 ע

למעלה על זאת העבודה של הנרות. לכן נעשה הנס בנרות ולא בשאר עבודות. ואף על פי שגזרו על שבת (מגילת אנטיוכוס), ומסתמא גזרו על נר שבת, אף על פי כן בודאי עשו בצנעא, כי שמרו שבת בצנעא. לכן כיון שבהתעוררות נרות נעשה תשועה לישראל, לכן נעשה בה נס כח.

ואפשר זה כוונת המדרש פרשת בהעלותך מובא ברמב"ן פרשת בהעלותך (במדבר ח, ב): לך אמור לאהרן לגדולה מזאת אתה מוכן, הקרבנות כל זמן שבית המקדש קיים הם נוהגין, אבל הנרות לעולם, עד כאן לשון המדרש. והקשה הרמב"ן, הלא הנרות בטלין מומן שחרב בית המקדש בעוונותינו הרבים. ולפי דעתי יתכן שיש מצוה בנרות של שבת ונר של בית הכנסת כח, שיש קדושה בהדלקתן, דאסור להדליק מהן, כמו שמבואר ל.

והנה הרמב"ן כתב שרמזו לנר חנוכה לא. והנה בימי משה רבינו ע"ה עדיין לא היה, רק כפי דעתו של הרמב"ן דעתו הקדוש שכל התורה מרומז לדורות, וכן

כח. ראה בית לוי כאן. כפ. ועי' מדרש הגדול (הובא בס' תורה שלמה פ' תצוה אות סו): ויקחו אליך שמן זית וך, קבעוה מיד ולדורות, אע"פ שחרכ בית המקדש ובטלו הנרות, הרי בתי כנסיות ובתי מדרשות שמדליקין בהן, והן נקראין מקדש מעט, שנאמר ואהי להם למקדש מעט בגויים. ע"כ. ובבעל הטורים ריש פ' תצוה: ואתה תצוה בגימטריא 'נשים צוה', רמז להדלקת הנר לנשים חובה בשבת. ע"כ. וראה גם בשאלתות שם: פרשת ואתה תצוה, דמחייבין דבית ישראל לאדלוקי שרגא ליקרא דשבתא כו'. 5. לגבי נר בית הכנסת, עי' אור"ח סי' קנד סעי' יד. ולגבי נר שבת, עיין במגן אברהם סימן קנ"ד סק"כ. 7א. ז"ל הרמב"ן: אבל ענין ההגדה הזו לדרוש רמז מן הפרשה על חנוכה של נרות שהיתה בבית שני על ידי אהרן ובניו, רצוני לומר חשמונאי כהן גדול ובניו. ובלשון הזה מצאתיה במגלת סתרים לרבינו נסים, שהזכיר האגדה הזו ואמר, ראיתי במדרש כיון שהקריבו שנים עשר שבטים ולא הקריב שבט לוי וכו', אמר לו הקב"ה למשה דבר אל אהרן ואמרת אליו, יש חנוכה אחרת שיש בה הדלקת הנרות ואני עושה בה לישראל על ידי בניך נסים ותשועה וחנוכה שקרויה על שם, והיא חנוכה בני חשמונאי, ולפיכך הסמיך פרשה זו לפרשת חנוכה המזכר עכ"ל. וראיתי עוד בילמדנו וכן במדרש רבה, אמר לו הקב"ה למשה, לך אמור לאהרן אל תתירא.

1 18

קריאת פ' מקץ לפני זאת חנוכה

להנ"ל י"ל דכיון דבפ' זו כתוב "האלקים מצא את עון עבדיך", שהכוונה שחפש ודרש הקב"ה עד שמצא איזה עון, וא"כ כ"ש במדה טובה שהיא מרובה ממדת פורענות ודאי שהקב"ה חופש ודורש עד שימצא איזה זכות. ולכן כאן המקום הראוי ללמדנו מדת ק"ו כדי שנדרוש הק"ו הזה. ולכן שייכת קריאה זו בשבת לפני זאת חנוכה, כי בזאת חנוכה היא עיקר גמר החתימה להשפלים אשר קשה למצוא בהם זכות, ומפרשה זו אנו למדים שהקב"ה דורש ומבקש למצוא בדרך מציאה איזה זכות. ובודאי יכול הקב"ה למצוא בכל איש ישראל נקודת זכות אף מה שאינן ביכולת שום דיין או מלאך למצוא, ועי"ז יצא דינו לטובה.

איתא בס' אמרי אמת עה"כ בפ' מקץ "האלקים מצא את עון עבדיך". דבדרך כלל אין מי שיוכל לומר שנקי הוא מעון ואין בו מגרעת וחסרון. ומ"מ שבטי י-ה היו במדרגה כה עליונה שלא הי אפשר למצוא בהם חטא כ"א ע"י שחיפש הקב"ה ודרש היטב עד שמצא בדרך מציאה איזה עון. וע"כ אמרו "האלקים מצא את עון עבדיך", כי רק בדרך מציאה נמצא בהם עון.

ולפי"ז אמרנו דלכך קוראים זו הפרשה לפני זאת חנוכה, דהנה כ' רש"י בפרשה הנ"ל עה"פ "הן כסף אשר מצאנו השיבוננו אליך וגו'" שזה א' מעשרה ק"ו שבתורה. ולכאורה צ"ב, מה המקום כאן כשעסוקים באמצע הסיפור של עלילת הגביע ללמדנו לדרוש מדת ק"ו. אמנם

פרשת ויחי

טעם המנהג לשתות המשקה הנקרא פמ"ש בזאת חנוכה

פדעה"ו מרד"ת שח"ת. ובחי' זו היא הישועה של חנוכה שמתעלים חלקי הקדושה מרדת שחת וע"כ המנהג בזאת חנוכה לשתות המשקה הנקרא פמ"ש ראשי תיבות פדעהו מרדת שחת כידוע זאת אצל חסידים.

והשי"ת יעזרנו למלאת את שליחותנו ונזכר במהרה להתגלות אור מלך המשיח המופיע בנרות חנוכה כמובא בספח"ק. אור חדש על ציון תאיר ונזכה כולנו במהרה לאורו.

פרשת חיי שרה תשנ"ג

וענין זה שיצאה רבקה ממקום עומק הטומאה שהיתה בת בתואל ואחות לבן הוא בחי' נר חנוכה המאיר בחשך. וע"כ לב"ן ובתוא"ל בגימ' כסל"ו טב"ת, ואליעזר מסר נפשו וירד למעמקים למקומות הנדחים ביותר לפדן ארם שאנשיה אנשי רשע להוציא משם את חלק הקדושה, והם רצו למנוע יציאת רבקה ולעכבה ברשותם באמרם תשב הנערה אתנו וגו' כדאיתא במדרש. אבל אליעזר אמר אל תאחרו אותי וה' הצליח דרכי. וכן היה שבעל כרחם שלחוה ונשתחררה מידם ונתקיים מה שכתוב פדעהו מרדת שחת, וע"כ וישלחו"ו א"ת רבקה"ה אחת"ם בגימ'

הזמן יתאמן
Wulfson
(9)